

Erfaringer fra Udgående Hospital Apopleksi i Hovedstadens Sygehus

V/ Klinisk oversygeplejerske, MHSc Susanne Zielke,
Neurologisk Afdeling, Bispebjerg Hospital
Klinisk sygeplejevejleder, MR Merete Lehmkühl,
Apopleksiklinikken, Rigshospitalet

Baggrund for implementering af Udgående Hospital Apopleksi i H:S

Behandling af patienter med apopleksi medfører et stort indlæggelsesbehov.

Flere studier fra både ind- og udland viser, at udgående hospitalsfunktioner i behandlingen af apopleksipatienter medfører færre og kortere indlæggelser, øget patienttilfredshed, forbedret behandlingskvalitet og – effektivitet samt en mere hensigtsmæssig ressourceudnyttelse (1). På denne baggrund beslutter Hovedstadens Sygehusfællesskab 2003 at iværksætte Udgående Hospital Apopleksi, og samtlige hospitaler i H:S påbegynder implementeringen i efteråret 2004.

Formål med Udgående Hospital Apopleksi

Det overordnede mål er, at patienten skal genvinde så meget som muligt af sin tabte funktionsevne.

Patienten skal trænes i at udføre almindelige daglige gøremål såsom

- bad og påklædning
- spisning
- indkøb og madlavning
- brug af transportmidler
- arbejdsrelaterede aktiviteter
- fritidsaktiviteter

Derudover kan patienten trænes i specifikke funktioner som

- synkeevne
- finmotorik
- sensibilitet

Organiseringen af Udgående Hospital Apopleksi

Det viser sig hurtigt, at hvert hospital har sine specielle forhold at tage hensyn til, og man ender derfor op med flere forskellige modeller for organiseringen af "Udgående Hospital – Apopleksi".

For alle hospitalerne gælder dog, at det udgående personale primært består af fysio- og ergoterapeuter og sygeplejerske. Derudover er en fast speciallæge tilknyttet teamet.

Udgående Hospital Apopleksi Sygehusfællesskab (H:S)

Målet for træningen skal tage udgangspunkt i patientens behov, ønsker og hjemlige rammer.

Målgruppen for Udgående Hospital Apopleksi

Målgruppen er patienter med middelsvår apopleksi. Kriterierne for at en patient med apopleksi kan tilbydes et træningsforløb i Udgående Hospital Apopleksi bliver fastsat til, at patienten:

- kan profitere funktionsmæssigt af hjemmetræning
- kan acceptere tilbud om hjemmetræning
- har bolig-mæssige forhold, der gør hjemmetræning mulig
- kan betjene et nødkald eller telefon, hvis dette er påkrævet
- er helbreds-mæssigt og medicinsk stabil

En Barthel Index (BI) score*, der overstiger 45-50 ud af 100 mulige point er vejledende i visiteringen til Udgående Hospital Apopleksi.

Resultater

I 2005 er i alt 254 ud af 1.414 indlagte patienter med apopleksi udskrevet til videre rehabilitering i Udgående Hospital Apopleksi i H:S, det vil sige i gennemsnit 18%. De foreløbige erfaringer viser, at den gruppe af patienter, der er udskrevet til udgående hospital ikke svarer til den forventede målgruppe, som den er beskrevet i litteraturen. Der er på tværs af hospitalerne målt variationer på mellem 0 og 100 point på Barthel Index for de patienter, der udskrives til udgående hospital.

Patienter med lav BI er oftest plejehjemspatienter med habituel lav BI. Disse patienter er udskrevet med spisesonde og har behov for specialiseret ansigts-mund – og svælgr-træning, inklusive spisetræning. Patienter med høj BI er ofte patienter, der har kognitive problemer, men som er motorisk velfungerende i et hospitalsmiljø, og som scorer højt inden for de områder, der testes i BI. Det viser sig, at patienter med ringe sygdomsindsigt og begrænset forståelse af komplekse sammenhænge har brug for, at fokus i træningen lægges på en målrettet indsigt-bearbejdning og hjælp til planlægning og strukturering af hverdagen.

* *Barthel Index score er en ADL (activities of daily living) score og udtrykker borgerens grad af uafhængighed i forhold til personlige daglige færdigheder*

På Bispebjerg Hospital har en subgruppeanalyse vist, at patienter med kognitive skader når en Barthel score på 80 point eller mere inden udskrivelse, mens apoplekspatienter uden kognitive skader typisk udskrives ved en Barthel score på cirka 65 point. Typisk har de patienter, der er tilknyttet Udgående Hospital Apopleksi fået mellem 8 og 14 besøg af det tværfaglige personale i hjemmet gennem træningsperioden. De fleste besøg er foretaget af fysioterapeut, næstflest ved ergoterapeut og færrest ved sygeplejerske.

En tværgående arbejdsgruppe har siden implementering af Udgående Hospital Apopleksi fulgt projektet, og på baggrund af drøftelser og skriftlige rapporter er der udarbejdet en evalueringsrapport, der præsenterer redegørelse for grundlag og principper for Udgående Hospital Apopleksi, evalueringsresultater samt anbefalinger til det videre arbejde med Udgående Hospital Apopleksi (2).

For det første år kan der på baggrund af den tværgående arbejdsgruppes drøftelser og skriftlige rapporter konkluderes følgende:

- at implementeringen af Udgående Hospital Apopleksi har betydet et kvalitetsløft
- at Udgående Hospital Apopleksi er blevet positivt modtaget af de patienter, som har været udskrevet hertil
- at der er behov for at styrke samarbejdet mellem personalegrupperne i primær og sekundær sektoren

Patientens perspektiv og borgerens oplevelse af hjemmetræning er beskrevet i den efterfølgende artikel: "Borgere med apopleksi og deres hverdagsliv med hjemmetræning fra Det Udgående Hospital-Apopleksi".

Referencer:

- 1 Larsen T, Olsen TS, Sørensen J. Early home-supported discharge of stroke patients: a health technology assessment. *Int J Technol Assess Health Care* 2006;22(3):313-20 Review
- 2 Frølich A, Wivel L. Evaluering af Udgående Hospital. København: Hovedstadens Sygehusfællesskab, 2006.